

黃帝內經

難經

DEN GULE KEJSERS
KLASSIKER
OM INDRE MEDICIN
og
KLASSIKEREN
OM DE VANSKELIGE
OMRÅDER

Oversat af
Hugo Hørlych Karlsen

Nordøsten

Nordøsten Books

DEN GULE KEJSERS KLASSIKER OM INDRE MEDICIN

Huang Di Nei Jing

黃帝內經

og

KLASSIKEREN OM DE VANSKELIGE OMRÅDER

Nan Jing

難經

Oversat af Hugo Hørlych Karlsen

NordØsten NordØsten Books

www.nordosten.dk

Kolofon

Den Gule Kejsers klassiker om indre medicin og Klassikeren om de vanskelige områder

© Hugo Hørlych Karlsen og NordØsten Forlag NordOsten Books 2014

Sat med Verdana

Må digitalt eller i udskrift bruges af køberen af denne ebog.

Må ifølge copyrightbestemmelserne, der beskytter forlagets og oversætterens arbejde, hverken kopieres analogt eller digitalt til andre eller offentliggøres uden forudgående aftale med forlag og oversætter.

ISBN 978-87-91493-41-6: Ebog, 2. reviderede udgave

ISBN 978-87-91493-42-3: Ebog, 2. reviderede udgave og ebogslæser i ét

NordØsten Forlag NordOsten Books

www.nordosten.dk

Som supplement til denne oversættelse kan købere af den uden beregning rekvirere følgende appendiks:

Hugo Hørlych Karlsen og Petra Vestergaard Pedersen: *Appendiks til ebogen: Den Gule Kejsers klassiker om indre medicin og Klassikeren om de vanskelige områder*, NordØsten NordOsten Books 2014, ISBN 978-87-91493-43-0 pdf-format.

NordØsten NordOsten Books har også udgivet den kinesiske klassiker *Daode jing*:

Daode jing. Klassikeren om vejen og kraften. På dansk ved Hugo Hørlych Karlsen. NordØsten NordOsten Books. Trykt udgave 2006, ISBN: 978-87-91493-09-6 . Ebogsudgave 2011, ISBN: 978-87-91493-16-4. Lydbogsudgave med Chili Turèll, Lotus Turèll, Jørgen Buhl, Torben Buhl og Hugo Hørlych Karlsen 2007, ISBN: 978-87-91493-06-5.

NordØsten Forlag NordOsten Books' samlede ebogskatalog:

www.nordosten.dk/E-boeger.html

Indhold

[Til læseren](#)

[Den Gule Kejsers klassiker om indre medicin, *Huang Di Nei Jing*](#)

[I Klassikeren med dialogerne om indre medicin, *Su Wen*](#)

[II Klassikeren med dialogerne om akupunktur, *Ling Shu*](#)

[Klassikeren om de vanskelige områder, *Nan Jing*](#)

[Klassisk passion](#)

[Kilder og noter](#)

Til læseren

[Klassikernes klassikere](#)

[Leve-lære og medicinske beskrivelser, klarhed og udfordrende fremstillinger](#)

[To typer læsere](#)

[Meridianlæren, yin og yang og de fem elementer](#)

[Gratis appendiks](#)

[Værkerne og sproget](#)

[Skrifttegnenes gengivelse som lydskrift](#)

[Noter](#)

[Akupunkturpunkternes navne](#)

[Meridianernes benævnelser med yin og yang](#)

[Indre organer](#)

[Henvisninger til litteratur](#)

[Om indholdsfortegnelsen](#)

[Klassisk passion](#)

Klassikernes klassikere

Blandt verdenslitteraturens store værker er de tre klassiske, kinesiske værker *Den Gule Kejsers klassiker om indre medicin (Huang Di Nei Jing)*, *Klassikeren om de vanskelige områder (Nan Jing)* og *Daode jing (Klassikeren om vejen og kraften)* for mig de mest vedvarende inciterende og fascinerende. Uanset hvor meget og uanset på hvilken måde, jeg har læst dem, arbejdet med dem og oversat dem gennem en mere end tyveårig periode, så kalder de hele tiden på mig på ny, når jeg har lagt dem fra mig.

De har hver på sin vis en åben naivitet, en ungdommelighed og ligefremhed i sig, og det er på forunderlig vis forbundet med det gamle, milde menneskes tålmodige væsen ud fra en erfaret indsigt i de dybt nuancerede lovmæssigheder for livets turbulente omstændigheder.

Grundlæggende handler disse klassiske tekster om betingelserne for et skabende forhold mellem mennesket og dets sociale og naturmæssige omgivelser med særlig fokus på den social-økonomiske placering i samfundet, på de geografisk-klimatiske forhold og på betydningen af årstidernes skiften.

I disse værker findes desuden noget af det smukkeste og mest indtryksfulde sprog og nogle af de mest essentielle og dybdegående, eksistenstolkende tekster i hele den klassisk kinesiske litteratur.

Leve-lære og medicinske beskrivelser, klarhed og udfordrende fremstillinger

Leve-lære og medicinsk behandling er i fremstillingerne uløseligt forbundet. Beskrivelserne er sine steder uhyre klare, andre steder inde i problemstillinger og fremstillingsmåder, som forekommer os umiddelbart gådefulde, hvis ikke direkte uforståelige. Det gælder blandt andet de udfordrende kapitler 66 til 74 i *Den Gule Kejsers klassiker om indre medicins* første del om de fem perioder og de seks qi, om de varierede måder hvorpå den yang himmel foroven og den yin jord forneden kan forholde sig til hinanden energimæssigt gennem året, så det påvirker menneskenes liv i mellemrummet mellem disse to områder.

Jeg vil imidlertid opfordre læseren til også at læse disse former for beskrivelser igennem. Vi er alle hele tiden på opdagelse i dem, og du vil måske som læser opdage indsigter og sammenhænge, som hidtil er gået os andre forbi.

Og ikke mindst må man fyldes med beundring for den nuancerede iagttagelsesevne og den minutiøse fremstillingsmåde, som karakteriserer også sådanne afsnit.

To typer læsere

Der er typisk to typer læsere til disse to kinesiske værker:

For det første gruppen af fagfolk der på den ene eller anden måde arbejder med klassisk kinesisk medicins energiforståelse. Det være sig akupunktører, kiroterapeuter, zoneterapeuter, qi gong-udøvere, akupressører, massører, læger, sygeplejersker... Og inden for disse faggrupper behandlerne, underviserne og eleverne.

For det andet den alment og eksistentielt interesserede læser, der af personlig interesse og af for eksempel kulturhistorisk nysgerrighed og orienteringslyst læser disse værdifulde værker igennem fra et fremmed land og en fjern tid.

Uanset hvilken type læser man er, vil man som nævnt uden tvivl ind imellem under læsningen føle sig druknet i så righoldige oplysninger af så nuanceret karakter, at man føler, det er for overvældende til, at man kan få det til sig. Igen vil jeg sige: Bliv ved. Er man én gang begyndt at læse disse værker, vil de fleste blive ved med at læse dem gennem livet, vende tilbage til dem i skiftende perioder. For hver tilbagevending vil nye ting og sammenhænge, man ikke så ved tidligere læsninger, dukke op.

Jeg kan blandt andet anbefale læseren, uanset hvilken type læser, man måtte være, at bemærke de righoldige informationer i *Su Wen*, "Kapitel 43 – Indskriften om qi, der er blokeret og giver følelser af dødhed og smerte gennem længere tid (bi-mønster)". Et kapitel om hvordan vind, fugt og kulde sammen påvirker os udefra og ind. Et meget indtryksfuldt kapitel, som både den læge læser og faglæseren kan have stort udbytte af.

Bemærk i den sammenhæng også for eksempel *Su Wen* kapitel 77 og 78, der handler om de sociale forholds, det sociale livs, miljøets og de følelsesmæssige forholds betydning for vores eksistens, for vores krops og sinds balance- og ubalancemønstre. Vi er både del af naturens bevægelser (spændt ud mellem himmel og jord), del af de sociale forholds strukturer og påvirket af vores relationer til andre mennesker. Ja, faktisk kunne man for at få sin læsning åbnet for disse orienteringspunkter starte med at læse *Su Wen* kapitel 1 og dernæst kapitel 77 og 78. Og så ellers begynde helt forfra og gå hele vejen.

Meridianlæren, yin og yang og de fem elementer

Er man specifikt fagperson som behandler, underviser eller elev, kan man med fordel være opmærksom på, at i *Ling Shu* kapitel 10, 11, 12, 16 og 51, men også i andre kapitler, findes hele meridianlæren i den klareste og samtidig mest nuancerede form, hvori den nogensinde er blevet fremstillet. Senere fremstillinger og moderne sammenskrivninger er torsoer i forhold til disse kapitlers klarhed og detaljerighed.

På tilsvarende måde findes der ingen andre steder bedre beskrivelser af, forklaringer på og analyser ved hjælp af yin og yang end i disse to grundlæggende værker.

Hertil kommer, at alt i fremstillingen på ethvert niveau er funderet i både yin og yang og lovmæssighederne for de fem elementer. De fem elementer og deres samvirke er grundigt og med illustrationer opsummeret i det særskilte appendiks med titlen *Appendiks til ebogen: Den Gule Kejsers klassiker om indre medicin og Klassikeren om de vanskelige områder*.

Gratis appendiks

Jeg har sammen med Petra Vestergaard Pedersen udarbejdet det nævnte *Appendiks til ebogen: Den Gule Kejsers klassiker om indre medicin og Klassikeren om de vanskelige områder*. Køberne af herværende oversættelse kan uden beregning rekvirere dette appendiks fra forlaget. Det indeholder blandt andet et afsnit, hvori vi gennemgår indholdet i de nævnte kapitler 66 til 74. Vi kan således anbefale, at man læser vores gennemgang i appendikset, før man læser kapitlerne.

På tilsvarende måde er der mange andre skematiske forklaringer i appendikset til støtte for læsningen.

Jeg vil derfor opfordre læseren til straks at slå efter i appendikset, hvis man støder på ord eller begreber, man står uforstående overfor og gerne vil søge at få flere informationer om. Det kan være ord som "gong", "yu", "jia", "geng", "xin", "Den Yang-Sammenførende Meridian" med flere.

Det er blandt andet her, den digitale ebog har en af sine forcer: Søg både i selve oversættelsen og i appendikset på sådanne ord, og du vil finde forklaringen et sted enten i selve oversættelsen, i noterne til den, eller i appendikset.

Og skulle der være ord og begreber, du ikke får tilstrækkelig forklaring på, eller andre ting, du vil spørge om i teksten, så ring eller mail til mig. Bemærk i den sammenhæng, at jeg har oprettet web-siden kejsersxtra:

<http://www.nordosten.dk/kejsersxtra.html>

Den indeholder svar på spørgsmål, som måtte opstå under læsningen af værkerne og i beskæftigelsen med klassisk kinesisk medicin.

Værkerne og sproget

Den Gule Kejsers klassiker om indre medicin består af to afdelinger, *Ligefremme spørgsmål*, *Su Wen*, der også kaldes *Klassikeren med dialogerne om indre medicin*, og *Den mirakuløse akse*, *Ling Shu*, der også kaldes *Klassikeren med dialogerne om akupunktur*.

Legendarisk tilskriver man Den Gule Kejser, Huang Di – 2698-2589 f.v.t. – forfatterskabet. Værket blev nedskrevet af forskellige, ukendte forfattere i De Stridende Staters Periode 475-221 f.v.t. og senere suppleret med tilføjede kommentarer og afsnit, som i de nærmest efterfølgende århundreder menes at være blevet integreret i teksten.

Klassikeren om de vanskelige områder, *Nan Jing* blev offentliggjort omkring et til to hundrede år e.v.t. Forfatteren er ukendt. Den er et dybtgående teoretisk værk med afgørende praktiske konsekvenser. På samme måde som i *Den Gule Kejsers klassiker om indre medicin* bruges formen med spørgsmål og svar i beskrivelsen af de forhold, der belyses.

“Gammel kinesisk”, eller “arkaisk kinesisk”, er skriftsproget fra omkring 1100 f.v.t. til omkring 500 f.v.t. For eksempel *Sangenes bog* er skrevet i dette sprog.

“Klassisk kinesisk” betegner det skriftsprog, der er brugt i den kinesiske litteraturs klassiske periode fra omkring 500 f.v.t. til omkring 200 e.v.t.

“Litterært kinesisk” er det skriftsprog, som blev brugt fra omkring 200 op til begyndelsen af det 20. århundrede, hvor det blev erstattet af et skriftsprog formet efter det talte sprog. Vi får hermed “moderne kinesisk” eller “forenklet kinesisk”.

De to kulturhistoriske, livsfilosofiske og medicinske klassikere, som herværende oversættelse indeholder, er altså skrevet i klassisk kinesisk tegnsprog, og det er det, der er grundlag for oversættelsen. Den benyttede kinesiske tekst er indsat i det tidligere nævnte appendiks.

Om klassisk kinesisk siger Richard L. Goodman i sit fremragende trebindsværk *Classical Chinese Medical Texts*, at “dem, for hvem klassisk kinesisk er ukendt område, er sjældent klar over, at det er et sprog, der aldeles adskiller sig fra moderne kinesisk. Indfødte kinesere, der taler og læser det moderne kinesiske sprog, kan ikke læse det, undtagen hvis de bliver særskilt undervist i det.” Og han fortsætter med at sige, at forskellen på moderne kinesisk og det klassisk kinesiske skriftsprog, som *Den Gule Kejsers klassiker om indre medicin* og *Klassikeren om de vanskelige områder* er skrevet i, svarer til, at der er lige så stor afstand mellem at være amerikaner og kunne engelsk og så at kunne læse tysk, selv om de begge er vestlige sprog, som der er afstand mellem moderne kinesisk og så klassisk kinesisk skriftsprog.

Skriftegnesenes gengivelse som lydskrift

De kinesiske skriftegn gengives fortsat med to forskellige systemer for lydskrift i den internationale litteratur, henholdsvis pinyin og Wade-Giles. Hvor jeg anfører de kinesiske tegn i lydskrift, står de i teksten selv og i noterne i pinyin. I det nævnte selvstændige appendiks med blandt andet alle akupunkturnavne på dansk efterfølges akupunkturpunkternes navne både af pinyin og af Wade-Giles umiddelbart efter i parentes. Dette for at hjælpe læseren med at identificere det kinesiske begreb, uanset hvilke andre kilder læseren eventuelt måtte komme fra eller arbejde med samtidig angående punktlokaliseringen.

Noter

Angående noter bemærk da:

1. Der er linket til noterne inde i teksten og linket tilbage til teksten fra noten, så man ubesværet kan springe frem og tilbage.

2. Disse efterstillede noter er imidlertid også indsat i det selvstændige appendiks, så man som læser hele tiden kan have dem ved hånden, selv om ens læseapparat eventuelt ikke kan springe til interne noter.

3. Noterne, der linkes til og som samtidig er indsat i appendikset, er gennemgående de mere fyldige noter. Kortere noter findes også, nemlig dem som er indsat i parentes inde i selve teksten. Enhver parentes i denne oversættelse er altså en forklarende note, et indskud, indsat det pågældende sted af mig.

Akupunkturpunkternes navne

Som nævnt skrives akupunkturpunkternes navne først på dansk, dernæst følger det kinesiske navn i lydskrift og dernæst koden for akupunkturpunktet – for eksempel: “Det Centrale Palads, Zhongfu, L 1”.

På denne måde får læseren hver gang de centrale oplysninger om det anførte akupunkturnavn: For det første den kode (for eksempel L 1), som er den så godt som eneste måde at betegne akupunkturpunkterne på i Vesten, men for det andet også det kinesiske navn i pinyin og dette navn i dansk oversættelse.

Meridianernes benævnelser med yin og yang

I de fleste klassiske kinesiske tekster er meridianernes grupperinger ikke inddelt efter deres forhold til de indre organer, altså som Lungemeridianen, Tyktarmsmeridianen og så videre. I de klassiske tekster grupperes og benævnes de udelukkende i forhold til yin og yang, for eksempel: Håndens store yin, håndens lyse yang og så videre.

Jeg har konsekvent gennemført følgende angivelsesmåde for meridianerne:

“Håndens store yin, Lungemeridianen”, “Håndens lyse yang, Tyktarmsmeridianen” og så videre.

Altså: Ved hver yin- eller yang-angivelse af en meridian i teksten har jeg efterfølgende indsat navnet på det indre organ, meridianen er tilknyttet.

Indre organer

Indre organer (Hjerte, Milt og så videre) skrives med stort for at markere, at de ikke blot betyder fysiske organer, men organrelaterede energisystemer. Når organerne benævnes "rent" anatomisk, står de dog anført med lille. Men selv da skal de opfattes som del af organenergisystemet, for eksempel er organet hjerte nok så centralt involveret i energisystemet Hjerte i et udtryk som "smerter i hjertet".

Henvisninger til litteratur

Tal, der anføres i denne form for parentes <>, henviser til listen over kilder sidst i ebogen. Når der for eksempel står <3>, er det altså en henvisning til den kilde, der i kildelisten er nummereret som nummer tre.

Litteraturlisten er også indsat i det førnævnte appendiks.

Om indholdsfortegnelsen

Bemærk, at som ebog er dette værk i denne udgave rent teknisk opbygget på den måde, at fra den samlede, foranstillede indholdsfortegnelse kan man klikke sig til de enkelte hovedafdelinger, altså til *Su Wen*, til *Ling Shu*, til *Nan Jing*. De har så deres egen indholdsfortegnelse, så man kan klikke til de enkelte kapitler i dem. Klikker man herinde på en kapiteloverskrift, kommer man tilbage til indholdsfortegnelsen.

Klikker man på hovedafdelingens titel, for eksempel *Su Wen*, kommer man tilbage til den samlede, foranstillede indholdsfortegnelse.

Klassisk passion

Denne oversættelse afsluttes med kapitlet "Klassisk passion", som er et optryk af en artikel fra tidsskriftet *Danmark-Kina* og en omarbejdet version i tidsskriftet *Mit Helbred* om mit arbejdsforløb med disse klassiske kinesiske tekster. Dette afsluttende afsnit indeholder desuden en tak til nogle af dem, der har støttet dette arbejde med deres indsigt, interesse og samarbejde.

God læselyst!

Hugo Hørlych Karlsen